

EUROPA I KOŚCIÓŁ

redakcja Helmut Juros

wstęp abp Józef Życiński

EUROPA i KOŚCIÓŁ

Redakcja naukowa

HELMUT JUROS

Fundacja Akademii Teologii Katolickiej

Warszawa 1997

Opracowanie

Jan Grabiec

Piotr Kaczanowski

Sławomir Sowiński

Radosław Zenderowski

Na okładce wykorzystano zdjęcie

Adama Bujaka, Kryptoportyk

W ogrodach Watykanu i Castel Gandolfo

Książka wydana dzięki pomocy

Fundacji Konrada Adenauera

© 1997 Copyright by Fundacja ATK

ul. Dewajtis 5, 01-815 Warszawa

tel./fax 39-82-05, 0-602 213 801

E-mail: fundacja.atk@supermedia.pl

ISBN 83-85757-76-3

SPIS TREŚCI

WSTĘP

- ABP JÓZEF ŻYGIŃSKI
Perspektywy wielkiej integracji 7

I. CHRZEŚCJAŃSKIE DZIEDZICTWO WSPÓŁCZESNEJ EUROPY

- WOLFHART PANNENBERG
Ewangelia jako czynnik współczesnych zmian w Europie 19

- JÓZEF TISCHNER
Dziedzictwo chrześcijańskiej Europy i jego przyszłość.
Droga do europejskiej nowożytności 31

- HELMUT JUROS
Próba teologicznej i etycznej relektury
współczesnych przemian kulturowych 39

- EDMUND WNUK-LIPIŃSKI
Transformacja i integracja Europy a wyzwania dla Kościoła 61

II. KULTUROWA I PRAWNA RE-WIZJA KOŚCIOŁA W UNII EUROPEJSKIEJ

- CHRISTIAN STARCK
Znaczenie chrześcijaństwa i Kościołów dla tożsamości
Unii Europejskiej i jej krajów członkowskich 75

- BP TADEUSZ PIERONEK
Stolica Apostolska a Unia Europejska 101

- GERHARD ROBBERS
W sprawie „artykułu kościelnego”
w Układzie Europejskim – Maastricht II 111

- HELMUT JUROS
Klauzula o Kościołach w Układzie Maastricht II 121

HANNA SUCHOCKA		
Standardy europejskie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej		137
IRENA LIPOWICZ		
Stosunki państwo – Kościół w konstytucjach krajów postkomunistycznych		151
ADAM STRZEMBOSZ		
Prawo wewnętrzne państwa a prawo europejskie – na przykładzie prawa rodzinnego		165
HELMUT JUROS		
Ochrona środowiska naturalnego a redefinicja państwa		171
JOSEF ISENSEE		
Działalność charytatywna Kościoła w nowoczesnym społeczeństwie		203
REMIGIUSZ SOBAŃSKI		
Baza finansowa Kościołów w perspektywie zintegrowanej Europy		227
ZAMIAST ZAKOŃCZENIA		
ANDRZEJ OLECHOWSKI		
Europejska gotowość polityczna Polski a kondycja polityczna Europy		245